

Kazališna radionica „Mali meštar“ pri Pučkom otvorenom učilištu Drniš

(Članak je objavljen u časopisu „Libar“ 2018.godine u izdanju Ogranka Matice hrvatske Drniš)

Kazališna radionica „Mali meštar“ osnovana je 2005. godine pri Pučkom otvorenom učilištu Drniš kao stalna radionica temeljena na principima suvremenog „dramskog odgoj“ za djecu i odrasle, a obuhvaća rad na različitim aspektima kazališne predstave od početne ideje do izvedbe pred publikom.

Predstave se izvode u Dvorani Ivana Meštrovića Pučkog učilišta Drniš te na gostovanjima. „Mali meštar“ ima oko 40 članova raspoređenih u grupe prema dobi. Voditeljica radionice od njenog osnivanja je prof. hrvatskog jezika i književnosti Robertina Hrstić. ([https://pucko-otvoreno-uciliste-drnis.hr/mali-mistar/o-kazalisoj-radionici-mali-mestar](https://pucko-otvoreno-uciliste-drnis.hr/mali-mestar/o-kazalisoj-radionici-mali-mestar))

Početci „Malog meštra“

Iako kazališna radionica pri Pučkom otvorenom učilištu Drniš počinje s radom 2005., njeni začetci su u dramskoj družini Srednje škole Ivana Meštrovića koja je osnovana 1996. godine, povratkom srednje škole u Drniš nakon Domovinskog rata. Tada je u atriju Muzeja Drniške krajine, kako se u to vrijeme zvao današnji Gradski muzej Drniš, izvedena predstava „Debitanti“, prema tekstu mladog kazališnog i filmskog redatelja Marija Kovača, a potom je u Gradskoj knjižnici (danas: Narodna knjižnica Drniš) izvedena predstava prema tekstu, tada također mladog, dramaturga i pisca Mira Gavrana pod naslovom „Ljubavi Georgea Washingtona“. U predstavama su glumili srednjoškolci koji su kao dobna skupina bili tada, u vrijeme još neokupljenog stanovništva, najdostupniji za kazališni rad. S obzirom da su predstave dugo i pomno obrađivane, izvedene su pred širom gradskom publikom, koja se tek počela formirati kao buduća izvještena i obrazovana drniška kazališna publika, kakva je danas.

„Debitanti“, atrij Muzeja Drniške krajine, 1998.

Ansambl „Debitanata“ s voditeljicom družine, 1998.

„Dramski odgoj“ u Drnišu

Svaki gradić, kada se dio njegovog pučanstva poželi kazališnog izraza i kada se otvari mogućnost za osnivanje družine, uobičajeno počinje s idejom amaterskog kazališta. Takav nam je prijedlog, na našu radost, dao 2004. godine gospodin Davor Čupić, ravnatelj Centra za kulturu Drniš (danas: Pučko otvoreno učilište Drniš), međutim – kada je na Radio Drnišu objavljen oglas za upis članova u amatersko kazalište za odrasle – javila se samo jedna osoba. Kulturna introvertiranost i nespremnost većeg od ovog broja građana za sudjelovanje u ovakvim javnim aktivnostima nimalo nas nije iznenadila, jer su se Drnišani, vrativši se nakon rata na svoja ognjišta, još uvijek intenzivno bavili materijalnim tj. egzistencijalnim problemima i još uvijek čistili podrumе od ratnog otpada. U to vrijeme u europskim gradovima cvate koncepcija takozvanog „dramskog odgoja“. Ne samo da je umjetničko izražavanje postalo dostupnije amaterima, nego se počeo razvijati čitav pedagoški sustav u kojem više nije prioritet profesionalno usklađen umjetnički proizvod, nego odgojna, pa i terapijska upotrebljivost za sve dobne skupine kojima se otvara mogućnost da postanu ne samo recipijenti nego i stvaratelji.

„Cirkusgrad“, 2005.

U nedostatku odraslih prijavljenih članova, shvatili smo tada da je u Centru za kulturu pravi trenutak za osnivanje dječje kazališne radionice koja će raditi na principu „dramskog odgoja“. Iako u Hrvatskoj ni sada ne postoji formalno obrazovanje za voditelje kazališnih radionica „dramskog odgoja“, za zaposlene profesore hrvatskog jezika i književnosti uvijek postoji prilika za nova saznanja i radionice „dramskog odgoja“ - koje je i u našoj županiji, u više navrata, vodio Vlado Krušić iz Hrvatskog centra za dramski odgoj, pa smo na seminarima i literaturi u izdanju HCDO-a započeli svoje dodatno školovanje. Pozvali smo djecu nižih razreda osnovne škole, s napomenom da to ne trebaju biti djeca s izraženim glumačkim talentima, nego i s eventualnim poteškoćama, aludirajući na odgojnu i rehabilitacijsku komponentu dramskog odgoja. Ipak, svi naši članovi pokazali su se uistinu talentirani, jer igra je djeci prirođena, pa uronjeni u dramske osobe i radnju – jedva da i osjećaju nazočnost publike. „Osjećaj“ za publiku dolazi kasnije, u zrelijim godinama, kako se to više razvija svijest o vlastitom djelovanju. Audiciju za članove u „Malom meštru“ nikada nismo imali, jer naš način rada podrazumijeva pronašetak mjesta za svakoga tko želi sudjelovati, prema njegovim mogućnostima, jer, kako smo rekli u jednom od kazališnih listića, „ne tražimo djecu s talentom, nego tražimo talente u djeci“. A kada su talenti u pitanju, uvijek smo koristili „blagoslovjeni“ sinkretizam kazališne umjetnosti i uključivali sve talente naših članova do kojih smo mogli doprijeti.

„Suđenje lvcu Pivcu“, 2015.

„Reklame“, 2015.

„Reklame“, 2015.

Kako radimo danas

O načinu rada Kazališne radionice "Mali meštar" danas možemo reći isto što i na početku pri osnivanju, pa izdvajamo tekst s naših kazališnih listića koje publika dobiva prije predstave i web stranice na kojoj se predstavljamo:

Polaznici aktivno sudjeluju u oblikovanju svih aspekata predstave: od rada na tekstuarnom predlošku buduće predstave, osmišljavanja scenskih rješenja, izrade kostima i scenografije do sudjelovanja u organizaciji izvedbe, uključujući i konačni promidžbeni dio oglašavanja u javnosti te izrade plakata i kazališnih listića kao i sudjelovanje u popratnim medijskim razgovorima - a time se upoznaju i uče o načinima funkciranja cjelokupnog mehanizma kazališne predstave.

Bitno je naglasiti da predstava kao takva nije prioritetan proizvod ovakvog načina rada, jer ostvarenje odgojno-obrazovnih ciljeva - s posebnim naglaskom na samostalnost u kreaciji te suradnju s drugim članovima u glumačkoj realizaciji, prednjači pred zahtjevom oblikovanja predstave kao savršenog umjetničkog proizvoda. Smatramo da je rad radionice na taj način podređen razvijanju kreativnosti, sposobnosti i vještina njenih polaznika, posebno u mlađoj dobi kada su oni najprijemčljiviji za nove sadržaje i neopterećeni nelagodom od javnih nastupa.

Kazalište kao sinkretička umjetnost pokazalo se u našem radu i s djecom i s odraslima blagotvornim odgojnim sredstvom, jer polaznici u predstavu uključuju sve svoje talente, razvijane spontano ili u drugim izvannastavnim ili rekreativnim aktivnostima. Bez obzira na stupanj prirodne glumačke nadarenosti, rad je tako koncipiran da se u konačnici za svakog od polaznika pronađe pravo mjesto i uloga u predstavi. Moglo bi se reći da ne tražimo djecu s glumačkim talentom, nego tražimo i razvijamo talente u djeci. Također pažljivo biramo glazbene i likovne komponente te kod naših članova potičemo inovativnost u iznalaženju scenskih rješenja.

Sprega kreativnosti i samodiscipline, priznajemo, nije uvijek lako ostvariva, ali upravo u trenutku kada pronađemo ravnotežu tih dviju temeljnih sastavnica našeg odgojno - dramskog rada, smatramo da su ciljevi i zadatci naše radionice dramskog odgoja postignuti i da smo prošli put umjetničkog stvaranja.

([https://pucko-otvoreno-uciliste-drnis.hr/mali-mistar/o-kazalisoj-radionici-mali-mistar](https://pucko-otvoreno-uciliste-drnis.hr/mali-mestar/o-kazalisoj-radionici-mali-mestar))

„Poštarska bajka“, 2013.

Do 2016. godine, kada je u listopadu otvorena izvanredno opremljena kino-kazališna dvorana u Domu kulture, „Mali meštar“ je radio u predvorju iste, gdje je bila improvizirana (desetogodišnja!) pozornica s oskudnim mogućnostima. Ta „oskudica“ u nedovoljno opremljenom kazališnom prostoru pokazala se kao motiv za iznalaženje različitih tehnika i rješenja, za kojima ne bi bilo potrebe da smo počeli s radom u današnjem „luksuznom“ prostoru. Samo nedostatak zastora zahtijevao je domišljato razdvajanje odnosno povezivanje prizora, te nas time, zapravo, izvještilo i za gostovanja u različitim uvjetima. „Mali meštar“ tijekom godina u više navrata gostovao je u Skradinu, Sinju, Oklaju, Kninu te u područnim školama drniške Osnovne škole Antuna Mihanovića Petropoljskog. Današnji uvjeti za rad radionice u Dvorani Ivana Meštrovića prava su blagodat za sve koji vole kazalište, jer je dvorana opremljena suvremenom tehnikom, a uz nove odrasle koji su nam se pridružili, i nekadašnja djeca su – odrasla, tako da imamo u kazalištu odgojenu generaciju glumaca-amatera, s dalnjim pristizanjem novih članova.

„Sretni Ivica“, 2016.

Zašto volimo kazalište

Neizvjesnost umjetničkog putovanja kao i cilja na koji stižemo radeći predstave najuzbudljiviji je dio za voditelja radionice, koji nipošto nije „redatelj“ u standardnom teatrološkom smislu, nego prije istraživač mogućnosti sudionika koji i sami, na koncu, bivaju zadovoljni ili čak zadriveni rezultatom vlastitog truda. Svjedočiti svome razvoju u bilo kojem pogledu vrlo je uzbudljiv, a u kazališnoj radionici vidljiv proces – kako djeci tako i odraslima koji se žele okušati u glumi, a iz različitih su strukovnih profila. Svjesni smo eksperimentalnog, a ne profesionalnog iskustva glume i režije u „Malome meštru“ te svjesno koristimo sve kazališne izraze za samorazvoj naših članova i za uživanje u radosti koju gluma, kao umjetnost neponovljivog trenutka sa sobom donosi.

Većina naših članova bavi se, također, sportom ili glazbom, koji također podrazumijevaju intenzivno bivanje u neumoljivoj sadašnjosti koja se više nikada neće ponoviti, a i kada se zabilježi snimkom, ostaje tek blijeda slika od onoga što je bilo.

Zašto volimo kazalište? Kazalište se događa u sadašnjosti, kao i sam život, ako ga uistinu živimo. U kazalištu smo svjesni uloge koju nosimo, kao što bismo trebali biti svjesni, a i savjesni, noseći uloge života. U kazalištu pazite na ljudе koji glume s vama, jer znate da oni u tijeku predstave o vama ovise i vi ovisite o njima, i tu se ponovo vraćamo na život - imamo li istu svijest o međuvisnosti i potrebi za suradnjom u izvankazališnoj stvarnosti? U kazalištu ulazite „u cipele lika“ da biste ga razumjeli i da biste shvatili „što misli“ – kada ovu disciplinu razumijevanja drugih treniramo u svakodnevnom životu, nije li nam i život u zajedništvu bolji? U kazalištu se trudimo izvući iz sebe umjetničko savršenstvo (jer što bi drugo bio posao umjetnika!), a kada to činimo s drugima i uz njihovu pomoć, energija se udružuje i izvlačimo ljubav. Ljubav je, pak, jedino što može povezati „dva svijeta“, ovaj u kojem smo sad, i onaj kojem idemo ususret, što kazališnom činu zajedništva daje transcendentalnu dimenziju.

„Sretni Ivica“, 2016.

Za koga glumimo? Potraga za odgovorom dovodi nas do citata iz literature, iz knjige poznatog američkog pisca J.D.Salingera pod naslovom „Franny i Zooey“:

„Meni je svejedno gdje glumac glumi. To može biti u ljetnoj družini, može biti na radiju, može biti na televiziji, može biti u nekom prokletom brodvejskom teatru, s najelegantnijom, najbolje uhranjenom, najpreplanutijom publikom koju možeš zamisliti. Ali odat će ti jednu strašnu tajnu...Slušaš li me? Nema tamo nikoga tko nije Seymourova¹ Debela gospa. To uključuje i profesora Tuppera, seko. I sve njegove mnogobrojne pajdaše. Ne postoji nigdje nitko tko nije Seymourova Debela gospa. Nisi to znala? Nisi do sad znala tu prokletu tajnu? I zar ne znaš – slušaj me sad – zar ne znaš tko je zapravo ta Debela gospa?...Ah, seko. Ah, seko. To je sam Krist, seko.“ Jerome David Salinger: „Franny i Zooey“

Publika, 2015.

¹ Ime brata dvaju glavnih likova iz citirane knjige koji ih je posavjetovao prije odlaska na sudjelovanje u radio-emisiji da uglancaju cipele jer će ih vidjeti „Debela gospa“, pa su braća i sestre redovito, odlazeći na radio, čistili cipele, iako ih nitko nije mogao vidjeti. Brat Seymour je time kazao da nikada ne znamo – tko će biti u publici i za koga „čistimo svoje cipele“.

I na koncu – kako se god u predstavi na početku rada treba znati i moći zainteresirati i u ulogu uroniti, tako iz nje treba naučiti i izići kada predstava završi. Nakon naklona, zastor pada i vraćamo se svojim kućama. Svijet kazališnih snova nadalje nam služi kao koristan duhovni „materijal“ u svakodnevnoj zbilji, upravo kao što smo „materijalom“ iz vlastite zbilje oživjeli i trodimenzionirali početni papirnati tekst koji smo dobili na prvom susretu rada na predstavi.

„Ribar i njegova žena“, 2016.

Fotografija iz članka „Slobodne Dalmacije“

Suradnja, pomoć, zahvala

Također, ponovimo ono što uvijek volimo reći i napisati – a to je zahvala svima koji podupiru rad „Malog meštra“:

Suradnja s roditeljima polaznika i njihova podrška, kao i podrška i pomoć svih djelatnika Pučkog otvorenog učilišta Drniš uključenih u realizaciju predstava vrlo nam je važan poticaj u radu i na tome im iskreno zahvaljujemo. Također zahvaljujemo gradskim i državnim institucijama raspoloženim za financiranje materijalnih troškova rada radionice te djelatnicima lokalnih medija i privatnim osobama koje su uvijek spremne pomoći.

(<https://pucko-otvoreno-uciliste-drnis.hr/mali-mestar/o-kazalisnoj-radionici-mali-mestar>)

„Debitanti“, 2017.

Tekst: Robertina Hrstić, prof.

Fotografije: iz arhiva Kazališne radionice „Mali meštar“